

4342 SAYILI MERA KANUNU DEĞİŞİK 14 ÜNCÜ MADDE UYGULAMALARI
(2011/1)

1. Mera Kanununa veya daha önceki kanunlara göre mera, yaylak ve kışlak olarak tahsis edilmiş olan veya kadimden beri bu amaçla kullanılan arazilerde tahsis amacı değişikliği yapılabilir.
2. Harman yeri, panayır, sıvat ve eyrek yerleri gibi kamu orta mallarının tahsis amacı değişikliğinde 14 üncü madde hükümleri uygulanır.
3. Mera Kanunu kapsamındaki davalı alanlarda tahsis amacı değişikliği yapılabilmesi için dava sonucu beklenmelidir.
4. Mera Yönetmeliği'nin 8/e bendi gereği; tüm tahsis amacı değişikliği taleplerinde arazide inceleme yapacak Komisyon ve teknik ekip üyelerinin 6245 sayılı Harcırah Kanunu gereği her türlü yol gideri ve gündelikleri talep sahiplerince karşılanması ve tahsis amacı değişikliği işlemlerinin başlatılabilmesi için sayılan giderlerin tahsil edilmesi gerekmektedir. Söz konusu giderler günün koşullarına uygun olarak belirlenir.
5. Mera Kanunu kapsamında tahsis amacı değişikliklerinde irtifak hakkı talepleri değerlendirilmez.
6. Mülkiyeti özel şahsa ait olan meralarda tahsis amacı değişikliği uygulaması yapılmaz.
7. Mera Yönetmeliği'nde belirtilen bilgi ve belgelerin eksik olması halinde; eksik bilgi ve belgelerin tamamlanmasından sonra tahsis amacı değişikliği talepleri değerlendirmeye alınır.
8. Tahsis amacı değişikliği taleplerinin mera komisyonunca değerlendirilmeye alınması halinde, taleple ilgili mera komisyonu ve defterdarlığın görüşleri olumlu ya da olumsuz olsa dahi valilik onayına sunulmak zorundadır.
9. Avlakların, mera, yaylak ve kışlaklarda kurulmak istenmesi durumunda il mera komisyonundan görüş alınır. Bu alanlarda tahsis amacı değişikliği yapılmasına gerek olmayıp, 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamındaki alanlarda herhangi bir tesisin kurulmaması, hayvan otlatılmasını kısıtlayan hiçbir faaliyetin yapılmaması ve bu alanların amacı dışında kullanılmaması gerekmektedir.
10. Madencilik faaliyetinde tahsis amacı değişikliği yapılmaksızın valilik izni ile sadece arama faaliyeti yapılabilir. İşletme faaliyetine karar verilmesi halinde tahsis amacı değişikliği yapılması gerekir.
11. Mera Kanunu'nun 14/a bendi gereği yapılan tahsis amacı değişikliği taleplerinde Mera Yönetmeliği'nin 8 inci maddesinin (a) bendinin birinci alt bendinin yedinci paragrafında belirtilen belgelerden "işletme projesinin" Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından onaylanmış olması gerekir.

 

12. Geri dönüşümlü yatırımlarda teminata esas olacak şekilde geri dönüşüm projesi hazırlanması:

- a) Tahsis amacı değişikliğine konu geri dönüşümü mümkün olan yatırımlarda teminata esas olacak şekilde geri dönüşüm projesi hazırlanacaktır. Söz konusu proje talep eden kurum tarafından mera konusunda eğitim almış konu uzmanı 1 ziraat mühendisi (Serbest Mühendislik Müşavirlik Belgesi (SMMB belgesi)) veya Bakanlık tarafından açılan kurslara katılan ve mera biriminde çalışmış konu uzmanı ziraat mühendisi, yapılacak işin niteliğine göre diğer mühendislik dalı/dalları uzmanı ile müştereken hazırlattırılır. Projeler gerek görülmesi halinde ilgili Üniversitelerden danışmanlık hizmeti alınarak, Bakanlık il müdürlüğünce onaylanır.
- b) Tahsis amacı değişikliğine konu yatırımların geri dönüşümlü olup olmadığına yatırımın konusu ve talep aşamasında alınacak bilgi ve belgeler dikkate alınarak Mera Komisyonları tarafından karar verilir.
- c) Geri dönüşümlü yatırımlarda Mera Yönetmeliği gereği alınması gereken teminatlar ile teminatların yenilenmesi;

Teminat mektupları, kıymetli evrak niteliğindedir. Teminat mektupları süresiz olarak alınabilir ve ilgili banka şubesine resmi yazı ile teyit ettirilir.

13. Kanununun 14/c bendi gereği "kamu yatırımı" amacı ile yapılacak tahsis amacı değişikliklerinde:

- a) Kanununun 14/c bendi gereği sadece "kamu yararı" olduğu belgelenerek yapılacak tahsis amacı değişikliği talepleri değerlendirilmeye alınmayacaktır. Kamu yatırımı olması şartı aranacaktır.
- b) Kanununun 14/c bendi gereği Belediyelerce yapılacak yatırımların kamu yatırımı kararının Belediye Meclisince Karara bağlanmış olması gerekmektedir.
- c) Birlikler, kooperatifler ve dernekler gibi tüzel kişiliğe sahip kurumların yapacağı yatırımlarla ilgili 4342 sayılı Mera Kanunu'nun değişik 14 üncü maddesi kapsamında tahsis amacı değişikliğine ilişkin talepleri kabul edilmeyecektir.
- ç) Bundan sonraki toplu konut yapımı ve baz istasyonları kurulması amacıyla yapılacak tahsis amacı değişikliği talepleri değerlendirilmeye alınmayacaktır.

14. Birden fazla kurumu ilgilendiren yatırımlarla ilgili tahsis amacı değişikliği taleplerinde; her kurum kendi yatırımını ilgilendiren kısım ile ilgili başvuruda bulunur.

15. Kanununun değişik 14 üncü maddesinin (d) bendine göre yapılan tahsis amacı değişikliği talepleri:

- a) Tahsis amacı değişikliği taleplerinde, planın mevzi imar planı olması durumunda tahsis amacı değişikliği talebi değerlendirilmeye alınmayacaktır.

A

g

b) Toprak muhafazası amacıyla yapılacak tahsis amacı değişikliği taleplerinde Mera Yönetmeliği'nin 8 inci maddesinin (a) bendinin dördüncü alt bendinde belirtilen gerekçeli raporun, ilgili Tarım İl Müdürlüğü ile Üniversite ve/veya bağlı bulunduğu Tarımsal Araştırma Enstitüsü olmak üzere en az iki kurum tarafından hazırlanması gerekmektedir.

c) Köy yerleşim yerleri yapılması için gerekli bulunan yerlerin tahsis amacı değişikliği taleplerinde, Mera Yönetmeliği'nin 8 inci maddesinin (a) bendinin dördüncü alt bendinin ikinci paragrafı gereği ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanmış olan köy yerleşim planı ve gerekçeli kararı, Valilik oluru ile Komisyonca diğer bilgi ve belgeler istenecek olup, köy gelişim alanı yapılması ve köy yerleşik alanı gibi talepler bu Kanun maddesi kapsamında değerlendirilmeye alınmaz.

16. Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı'nun Kanununun 14 üncü maddesi gereği talepleri:

a) Sosyal tesis, lojman yapımı, vs. gibi nedenlerle gelen tahsis amacı değişikliği başvuruları Mera Kanunu'nun 14 /c bendi kapsamında,

b) Kanununun 14/f bendi kapsamındaki "Ülke güvenliği ve olağanüstü hal durumlarında ihtiyaç duyulduğu" belirtilen yatırımlar ile ilgili gerekçenin belirtilerek Mera Komisyonlarınca istenecek bilgi ve belgelerle talepte bulunulduğu koşullarda; ülke güvenliği ve olağanüstü hal durumlarına ait talepler ayrı ayrı değerlendirilir.

17. Kanununun 14/ğ bendi gereği yapılacak tahsis amacı değişikliği talepleri:

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun talebi üzerine, 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu hükümlerine göre, petrol iletim faaliyetleri ile elektrik ve doğal gaz piyasası faaliyetleri için gerekli bulunan mera, yaylak ve kışlakların zorunlu hallerde, ilgili müdürlük veya Genel Müdürlükten yatırım projesi, gerekçeli rapor, lisans, talep edilen alanın 1/5000 ölçekli harita üzerine işlenmiş vaziyet planı, ÇED raporu gerektiren yatırımlar için ÇED raporu, komisyonca istenecek diğer bilgi ve belgeler ile tahsis amacı değişikliği yapılır.

a) Talep sahibinin gerekli diğer sorumluluklarını yerine getirmesi ve talebin uygun görülmesi halinde, ot bedeli ile geri dönüşümü olan yatırımlarda geri dönüşüm projesine göre teminatın alınması ve geri dönüşüm sözleşmesinin imzalanması gerekir.

b) Elektriğin hidroelektrik santral dışında bir metot ile üretilmek istenmesi ve teknik gerekçe bulunmaması halinde, yatırımın meranın bütünlüğü ve kullanımını bozmayacak şekilde yapılması gerekir.

18. Kanununun 14 /h bendi gereği yapılacak tahsis amacı değişikliği talepleri:

A

g

Jeotermal kaynaklı teknolojik seralar için ihtiyaç duyulan yerlerin tahsis amacı değişikliği taleplerinde mera, yaylak ve kışlaklarda bulunan jeotermal kaynakların ve jeotermal kaynakların bulunduğu aynı parselde bu kaynakların kullanılacağı teknolojik seralar ile bu alanların dışında bulunan jeotermal kaynağın, teknolojik seralara taşınması veya iletilmesi için ihtiyaç duyulan yerlerin, zorunlu hallerde, ilgili müdürlük veya Genel Müdürlükten gerekçeli rapor, jeotermal kaynak kullanım izni veya ruhsat, talep edilen alanın 1/5000 ölçekli harita üzerine işlenmiş vaziyet planı, ÇED raporu, koruma alanları etüt raporu, jeotermal akışkanın kullanım sonrası nasıl uzaklaştırılacağına ilişkin belge, fizibilite raporu ile komisyonca istenecek diğer bilgi ve belgeler ile tahsis amacı değişikliği yapılabilir.

Geri dönüşümlü yatırımlarda çalışmalara başlayabilmek için Komisyonca öngörülen teminatın yatırılması ve sözleşmenin imzalanmış olması gerekir.

Bu amaçla tahsis amacı değişikliği yapılabilmesi için göz önüne alınması gereken hususlar:

- a) Bu bent kapsamında yapılan müracaatlarda çok iyi veya iyi vasıflı merada olması halinde öncelikle alternatif alanların değerlendirilmesi, alternatif alanların olmaması halinde söz konusu meraların değerlendirmeye alınması,
- b) Bu alanlarda kurulacak seraların ekonomik işletme büyüklüğünün komisyon tarafından tespit edilmesi, paketleme tesisi, soğuk hava deposu, alet ekipman muhafaza yeri vb. ek müstemilatın geçici yapılardan oluşması, tahsis alanının meranın bütünlük ve kullanımını bozmayacak şekilde yapılması gerekir.

19. Transit petrol boru hattı projesi güzergâhında bulunan alanlarda tahsis amacı değişikliği talepleri:

4586 sayılı Petrolün Boru Hatları İle Transit Geçişine Dair Kanununun 8 inci maddesinin (f) bendinde "...transit petrol boru hattı projesi güzergâhında bulunan mera, çayır, yaylak ve kışlak gibi orta mallarının vasıfları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca 4342 sayılı Mera Kanununa bağlı kalmaksızın re'sen kaldırılarak Hazine adına tescil edildikten sonra kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kuruluşu lehine müstakil ve daimi hak olarak tesis edilir." hükmü bulunduğundan bu alanlarda tahsis amacı değişikliği uygulanmaz.

20. OSB kurulan/kurulacak yerlerde tahsis amacı değişikliği talepleri:

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun Geçici 7 inci maddesi ile "4342 sayılı Mera Kanununun yürürlüğe girdiği tarihe kadar mera olarak nitelendirilen alanlara yapılmış OSB'ler; Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından onaylanmış ve yatırım programına alınmış olmaları şartıyla mera vasfını kaybetmiş olur. Bu alanlar 4342 sayılı Mera Kanunu'nu hükümlerine tabi değildir. İl mera komisyonlarının bu alanlarla ilgili daha önce aldıkları kararlar hükümsüzdür.

A

B

(Ek Fıkra: 28/02/2009-5838/22 md.) 1/1/2005 tarihinden önce kesinleşen imar planlarında küçük sanayi sitesi olarak ayrılan veya aynı tarihten önce, Bakanlık tarafından onaylanan ve yatırım programına alınan OSB'lerin bulunduğu alanlardaki mera vasıflı taşınmazlar hakkında; ilgili kamu idarelerince daha önce yapılan kamulaştırma ve diğer işlemler, tezyidi bedel dahil kamulaştırma, faiz ve diğer bedellerin ödenmesi kaydıyla geçerli kabul edilir, bu işlemlere dayanılarak ilgili gerçek ve tüzel kişiler adına tapuda yapılan tesciller korunur, mülkiyete yönelik Hazinece dava açılmaz, açılmış davalardan vazgeçilir, açılan davalar sonucunda bu taşınmazların mera olarak sınırlandırılmasına ve özel sicile yazılmasına dair verilen ve kesinleşen mahkeme kararları uygulanmaz ve bu kararlar uyarınca tapu kütüklerine konulan şerhler terkin edilir.” hükmü getirildiğinden OSB taleplerinde söz konusu Kanun maddesi dikkate alınarak taleplerin değerlendirilmesi gerekir.

21. Ağaçlandırma:

- a) Kanunun 14/d bendinde “ağaçlandırma” amacıyla bir hüküm bulunmadığından bu amaçla tahsis amacı değişikliği talebi kabul edilmez.
- b) Muhafaza ormanı amacıyla tahsis amacı değişikliği yapılabilmesi için Mera Yönetmeliği'nin 8 inci maddesinin 5 inci fıkrasının (a) bendinin dördüncü alt bendinde belirtilen bilgi ve belgelerle ilgili müdürlükçe talepte bulunulması gerekir.
- c) Bakanlığımız ile Çevre ve Orman Bakanlığı arasında “Ağaçlandırma Seferberliği Kapsamında Yapılacak Ortak Çalışmalara İlişkin Protokol” 12/01/2009 tarihinde imzalanmış ve 28/01/2009 tarihli yazımız ile 81 il valiliğine gönderilmiştir.

Protokolün amacı, mera ıslahı ve amenajman projeleri, havza projelerindeki çalışmalar ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na ait arazilerde yapılacak ağaçlandırmalar, tarım alanlarındaki yolların ağaçlandırılması, rüzgâr perdeleri, zararlılarla biyolojik mücadele amaçlı ağaçlandırmaların gerçekleştirilmesidir.

Protokolde yer alan “ıslahı mümkün olmayan meralarda yapılacak toprak muhafaza ağaçlandırma çalışmaları” ndan amaç, erozyona maruz olan ve ıslah edilmesi mümkün olmayan mera alanlarında Çevre ve Orman Bakanlığı'nın kendi programı çerçevesinde ve Kanunun 14/d bendi kapsamında toprak muhafazası amacıyla tahsis amacı değişikliği yapılmasıdır. Bu değişiklik için Mera Yönetmeliği'nin 8 inci maddesinin (a) bendinin dördüncü alt bendinde belirtilen belgelerden gerekçeli raporun; ilgili Tarım İl Müdürlüğü ile Üniversite ve/veya bağlı bulunduğu Tarımsal Araştırma Enstitüsü olmak üzere en az iki kurum tarafından hazırlanması gerekir.

Ancak Bakanlığımız tarafından uygulanacak olan mera ıslahı ve amenajman projeleri ile havza geliştirme projelerindeki çalışmalar ile tarım alanlarındaki yolların ağaçlandırılması, rüzgâr perdeleri, zararlılarla biyolojik mücadele amaçlı yapılacak ağaçlandırmalar için tahsis amacı değişikliği yapılmaz.

 

22. Tarım Reformu Uygulamaları:

- a) Komisyon, köy ve belediyelerde küçük parçalı meraların toplulaştırma projelerini yaptırabilir veya uygulatabilir.
- b) Toplulaştırma projeleri, 22/11/1984 tarihli ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu, 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve 9/5/1985 tarihli ve 3202 sayılı Köye Yönelik Hizmetler Hakkında Kanun kapsamında yapılacak toplulaştırma için ihtiyaç duyulan yerlerde Bakanlar Kurulu kararı, 1/5000 ölçekli harita veya bu haritanın olmadığı durumlarda 1/25000 ölçekli harita, toplulaştırma yapılacak alanların eski ve yeni durumlarını gösterir paftalar ve Komisyonca istenecek diğer bilgi ve belgeler ile birlikte toplulaştırma Bakanlıktan talep edilir. Bakanlıkça uygun görülen talepler, uygulanmak üzere valiliğe gönderilir. Bakanlığımız görüşü alınmadan talepler Komisyonca uygun görülmemektedir.
- c) Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, arazi toplulaştırma ve arazi dağıtım gibi projeler uygulamaktadır. Mera Kanunu'nun 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen istisna arazi dağıtım ile ilgili olmayıp, 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu kapsamında uygulanan "arazi toplulaştırma projeleri" dir. Bu nedenle Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nden gelen tahsis amacı değişikliklerinde " tahsis amacı değişikliğinin gerekçesi" ne dikkat edilmesi gerekir.

23. Yirmi yıllık ot geliri ve teminatlar:

Tahsis amacı değişikliği uygulamalarında 20 yıllık ot bedelinin hesaplanması; Mera Kanunu'na tabi alanlardaki tahsis amacı değişikliği taleplerinde ot geliri hesaplama yöntemi 18/09/2009 tarih ve 15876 sayılı uygulama talimatında bildirilmiş olup, tahsis amacı değişikliği yapılacak alanın durum ve sınıfının da dikkate alınarak hesaplanması gerekir.

Belirlenen yirmi yıllık ot geliri ve teminat altı ay içerisinde yatırılarak Hazine adına tescil gerçekleştirilir. Yirmi yıllık ot geliri ve teminat altı ay içerisinde yatırılmadığı takdirde söz konusu gelir güncelleştirilerek ek altı aylık süre verilir. Bu süre sonunda da yatırılmadığı takdirde tahsis amacı değişikliği iptal edilir.

Tahsis amacı değişikliği talebine yönelik kullanılmayan yerlerle birlikte iki yıl içerisinde yatırım yapılmayan yerler özel sicile kaydedilir ve yirmi yıllık ot geliri özel gelir hesabına irat kaydedileceği konusunda talep sahipleri uyarılır.

24. Tahsis amacı değişikliği talebinin iptali;

Mera Yönetmeliği'nin 8 inci maddesinin 5 inci fıkrasının (c) bendinin üçüncü paragrafı hükmü gereği tahsis amacı değişikliklerinde tescilden itibaren 2 yıl içinde yatırıma başlanmaz veya faaliyet amacı doğrultusunda yürütülmez ise işlemin iptal edilmesi gerekir.

Mera Yönetmeliği'nin 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının (c) bendinde hangi hallerde tahsis amacı değişikliğinin sona ereceği hükme bağlanmıştır. Gelen dönem raporlarında, tahsis amacı değişikliği talep tarihi 1999, 2000, vb. olup halen talep işlemlerinin devam ettiği konusunda bilgi verildiği görülmüştür.

Tahsis amacı değişikliğinin iptal edilmesi durumunda, talebi yapan ilgili müdürlüğe bilgi verilmesi ve dosyanın işlemde kaldırılması gerekir.

25. Mera Kanunu'nun 6 ncı maddesi gereği kurulan komisyonlarda defterdarlıktan veya bulunamaması halinde vali tarafından görevlendirilecek bir hukukçu da yer almaktadır. Tahsis amacı değişikliği uygulamalarında mevzuatta yer alan çoğu konuda Bakanlığımız görüşü istenmektedir. Bundan sonra mevzuatta bulunan konularda komisyonunuzda yer alan hukukçu tarafından değerlendirme yapılmalıdır.

26. Arşivleme:

Tahsis amacı değişikliği ile ilgili her bir dosyanın desimallerinin hazırlanması, dönem raporlarının ayrı bir klasörde muhafaza edilmesi gerekir.

27. Tahsis amacı değişikliği dönem raporları:

Mevzuatlar doğrultusunda yapılan tahsis amacı değişikliği işlemleri 10/12/2010 tarih ve 22422 sayılı talimatımızla gönderilmiş olan formatta düzenlenerek, en geç 15 Ocak ile 15 Temmuz aylarında olmak üzere yılda iki kez havzagelistirme@tarim.gov.tr e-posta adresine ve sadece CD ile Bakanlığımıza gönderilir.